

Budget 2019

För ett hållbart och jämlikt Örnsköldsvik

Förord

Detta är Vänsterpartiets förslag till budget 2019 och plan 2020-2021 för Örnsköldsviks kommun.

Vänsterpartiet har tillsammans med Socialdemokraterna styrt Örnsköldsviks kommun under mandatperioden 2014 – 2018. Efter valet 2018 har väljarna gett Vänsterpartiet ett ökat förtroende inom ramen för en fortsatt röd majoritet. Vänsterpartiets ambition är utifrån detta att fortsätta att bilda en tydlig vänstermajoritet i Örnsköldsviks kommun, vilket kan komma att leda till förändringar i detta budgetförslag innan beslut fattas i kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktigemål

Örnsköldsvik ska vara en klimatsmart och hållbar kommun

Örnsköldsvik ska vara en av de bästa skolkommunerna 2020

Örnsköldsvik ska vara en kommun som det är tryggt att åldras i

Örnsköldsvik ska minska arbetslösheten och öka sysselsättningen.

Örnsköldsvik ska vara en öppen, jämlik, jämställd och attraktiv kommun

Klimatfrågan i fokus

Vi lever i en värld som nu är allvarligt hotad av klimatförändringarna. På alla nivåer krävs nu att klimatfrågorna och insatser för att förhindra en kommande katastrof sätts i fokus. Detta är den viktigaste förutsättningen och utgångspunkten för detta budgetförslag. Ett **klimat- och hållbarhetsråd** bildas med representanter för styrelsen, nämnderna och förvaltningsledningarna för att följa upp miljö- och klimatarbetet och ta nödvändiga initiativ till åtgärder inom och av kommunen.

Nödvändigheten av kraftfulla klimatinsatser påverkar självklart kommunens ekonomi och investeringar. Den beslutade **klimatkompensationsfonden** upprättas och används så att klimatsmarta tjänsteresor och andra åtgärder premieras medan klimatnegativt handlande kostar mera för förvaltningar och bolag. Kommunfullmäktige ska anta en **Policy för ekologisk hållbarhet**. I denna lyfts insatser mot utsläpp av koldioxid fram ytterligare.

Under mandatperioden prioriteras insatser för att minska utsläpp från bilismen genom att öka gång- och cykeltrafiken och utveckla och öka den klimatsmarta kollektivtrafiken. Turtäthet, linjesträckning och avgifter/avgiftsfritt för olika grupper inom busstrafiken ses över. Nya kollektiva reseformer prövas på landsbygden, t ex gemensamma bybussar eller bilpooler. Fler pendlingsparkeringar byggs.

Örnsköldsvik ska utvecklas som cykelkommun. Utifrån cykelplanen för centralorten fortsätter insatserna för att nå målen att öka andelen resor med gång och cykel, öka säkerhet och trygghet för cyklister och en sammanhängande cykelinfrastruktur av god kvalitet. Fler gång- och cykelvägar planeras och anläggs genom nybyggnation eller genom att befintliga bilvägar ändras till cykelväg. Cykelplanen revideras under mandatperioden och utvidgas till övriga tätorter i kommunen.

Kommunen ska inom Kollektivtrafikmyndigheten arbeta för en transparent, tydlig och kostnadseffektiv modell, som möjliggör för kommunen att utifrån behoven öka de kollektiva resorna och därmed minska klimatbelastningen. Ett alternativ är att bedriva busstrafiken i egen regi.

Järnvägstrafiken behöver utvecklas och göras driftsäker. Möjligheterna till lokala persontransporter på Norra stambanan och Mellanselsbanan till och från centralorten undersöks.

Arnästerminalen är en viktig resurs i det viktiga arbetet för att öka godstrafiken på Botniabanan. Möjligheterna att bygga en tåg reparationsverkstad med avisningsanläggning vid kombiterminalen i Arnäsvall prövas.

I förhållande till staten ska kommunen på alla tänkbara sätt visa på behovet av dubbelspår på Ostkustbanan och att Ådalsbanan Nyland-Långsele mellan Botniabanan och Norra stambanan rustas upp. Kommunen fortsätter arbetet för att Åsbergstunneln ska komma till stånd.

Kommunen ska verka för att öka produktionen och användande av solex såväl inom samhället i stort som inom de kommunala förvaltningarna och bolagen. En plan tas fram för att sätta upp solceller på kommunens och Övikshems byggnader och möjligheten att skapa solcellsparkeringar utreds. När nya bostadsområden planeras och byggs ska klimatsmarta material och metoder användas. Att bygga i trä bidrar till ett bättre klimat.

Arbetet med infrastruktur för elfordon med snabbladdningsstationer intensifieras.

Genom samverkan mellan MIVA:s återvinningscentraler, Startpunkten och andra arbetsmarknadsinsatser samt daglig verksamhet görs ytterligare insatser för att öka återvinning och återbruk av material och produkter. På det sättet blir Örnsköldsvik föregångare för en mer cirkulär ekonomi.

Målsättningen att minska trafikens negativa klimatpåverkan och andra klimatsatser är viktiga utgångspunkter för arbetet med den nya Fördjupade Översiktsplanen.

Förutsättningar för nämnderna och förvaltningarna

Nämnder och förvaltningar kompenseras för beräknade löneökningar och prisförändringar. Detta ger fortsatt goda förutsättningar för en långsiktig planering av verksamheterna.

För att kunna möta nya behov och oförutsedda händelser är det viktigt att nämnderna och förvaltningarna arbetar med ständiga förbättringar. Genom att ytterligare öka samarbetet inom kommunkoncernen kan verksamheterna effektiviseras och kostnaderna sänkas.

Nämnder, förvaltningsledningar och bolagen ska ta nödvändiga initiativ för detta.

Inriktningen ska vara att värna kärnverksamheterna nära elever, boende och vårdbehövande samt se över administrativa överbyggnader, köp av externa tjänster och samordna servicefunktioner. I Örnsköldsviks tätort kan det vara effektivare att göra insatser i egen regi.

Fortsatt utveckling av ledarskapet och personalens delaktighet ger goda förutsättningar för detta. Det är viktigt att de direktiv som fanns i budgeten för 2018 om att utveckla former som premierar ett sådant utvecklingsarbete nu genomförs. En lokal enhet, som tar initiativ till förbättringar som sänker kostnaderna, ska kunna använda en del av denna effektivisering för personalfrämjande åtgärder.

Det planerade arbetet med att se över möjligheter till strukturförändringar inom förvaltningar och den politiska organisationen ska snabbt påbörjas och även omfatta bolagen. Den planerade effekten i beslutad plan för 2019 kommer dock inte att nås fullt ut. Kommunstyrelsen bör genomföra en översyn av vilka verksamheter som kan samordnas och om vissa verksamheter kan upphöra eller minskas påtagligt. Rodretkoncernen ska åter lämna utdelning till kommunen fr.o.m. 2019.

Örnsköldsviks kommun liksom övriga kommunsektorn är i hög grad beroende av hur statsbidrag och intäkts- och kostnadsutjämningsystemet utvecklas. Hur dessa kommer att utvecklas är idag mycket osäkert. Därför kan det bli nödvändigt med ändringar i denna budget när läget klarnar.

En viktig faktor för den kommunala ekonomin är kommunens befolkningsutveckling i förhållande till rikets. Ett aktivt arbete för att underlätta inflyttning och förbättra integrationen är viktigt både av detta skäl och för att förbättra kompetensförsörjningen.

Resultatmålet för kommunen ska årligen ligga på 1,5 – 2,5 % av skatter och statsbidrag under mandatperioden. Samtidigt finns ett stort behov av investeringar. Nödvändiga investeringar för klimatinsatser samt för våra barn och unga kan därför komma att lånefinansieras.

Det budgeterade resultatet för 2019 är 66 miljoner kronor. Detta motsvarar 1,8 %. Investeringsvolymen för de skattefinansierade investeringarna 2019 sätts till 198 Mkr. Målet för mandatperioden är att de skattefinansierade investeringarna ska ligga inom ramen 800 Mkr.

Nämnds specifika direktiv

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens prioriterade område är hållbarhet och klimatåtgärder.

Kommunstyrelsen har huvudansvaret för att samordna och genomföra de åtgärder som behövs för att nå målet att Örnsköldsvik skall vara en klimatsmart och hållbar kommun.

En bygd och stad i balans

Arbetet med att långsiktigt utveckla kommunen utifrån förhållningssättet ”en bygd och stad i balans” fortsätter. Bygdsam-föreningarna runt om i kommunen ges stöd för att stärka utvecklingsarbetet i den egna bygden. Tanken att hela kommunen ska ha tillgång till kommunal och statlig service genom gemensamma servicecentraler i de större tätorterna prövas.

En utbyggd och fungerande offentlig infrastruktur är en förutsättning för att människor och företag ska kunna bo och verka i hela kommunen. Kommunen ska aktivt bevaka att staten tar sitt ansvar för detta och motverka att kostnader övervältras på boende eller kommunen.

Kommunen fortsätter att i nära samverkan med Övik Energi arbeta för att nå målen för bredband i hela kommunen. Det kommunala alternativet ska vara ett naturligt val för våra invånare och en garant för att uppnå målet.

Tillsammans med Övikshem ska kommunen aktivt arbeta för att skapa fler boendemöjligheter även på landsbygden. Både i staden och på landet ska det finnas tillgång till hyresrätter där även personer med låga inkomster har möjlighet att bo. Tillskapandet av trygghetsboenden runt om i kommunen stimuleras. Även boenden för äldre i kooperativform undersöks. Kommunens boendegaranti för studenter säkerställs.

Fortsatt satsning på välfärdens lokaler och utemiljöer

Våra lokaler ska vara flexibla och kunna användas inom olika typer av verksamheter utifrån hur behoven förändras. Detta ska genomsyra planeringsarbetet såväl inom Övikshem som i de kommunala förvaltningarna.

Arbetet med att rusta upp och säkra underhållet av skolans inom- och utomhusmiljöer och därmed säkra en bra lokalstandard och arbetsmiljö är fortsatt prioriterad. Bredbynskolan och Höglidenskolan färdigställs. Planeringsarbetet för nya lokaler till gymnasieskolan fullföljs. Möjligheten att kombinera dessa med en kulturscen och Kulturskolans behov prövas.

Genom att nya förskoleavdelningar skapas möjliggörs minskade barngrupper. Ängsmarkens förskola färdigställs och förskolor i Högländ och Gene projekteras och färdigställs inom planperioden. Ytterligare två förskolor påbörjas inom planperioden i Järved-Bonäset samt i centrala stan.

Det nya vård- och omsorgsboendet i Sidensjö tas i bruk och byggandet av ytterligare ett vård- och omsorgsboende påbörjas under planperioden. För LSS-verksamheten byggs ett korttidsboende med träningslägenheter och ett gruppboende med 6 platser.

En simhall i centrala Örnsköldsvik byggs för att säkra barn och ungdomars möjlighet till simundervisning och vattensporter. För detta krävs lånefinansiering.

Upphandling

Den kommunala upphandlingen är central både för kommunens verksamhet och ekonomi och för att nå våra mål om ekologisk och social hållbarhet. Den ska mera aktivt användas för att möjliggöra för lokala producenter och leverantörer att lämna anbud som uppfyller tydliga krav på bra arbets- och miljövillkor.

Vita Jobb-modellen används vid upphandlingarna. Insatser för studerande och arbetslösa eller möjlighet till studiebesök och praktik ska där det är möjligt ingå bland kraven. Möjligheterna att i stället för att köpa färdiga matprodukter köpa tjänster av företag ska prövas, t ex att kommunen har egna djur som sköts av lantbrukare så att de som får mat från kommunens kök också har möjlighet att göra studiebesök eller praktik hos uppfödaren.

Företagsklimat och arbetsmarknad för fler i jobb

Kommunens viktigaste insats och ansvar för ett bra företagsklimat och för att kommunens företag ska kunna fortsätta att utvecklas är att den grundläggande samhällsservicen fungerar för företagen och deras anställda. Skolan ska vara bra, vården och omsorgen ska fungera och vara tillgänglig, infrastrukturen ska utvecklas och vara anpassad för företagens behov på både kort och lång sikt.

Den kommunala servicen till såväl nya som befintliga företag ska förbättras, bl.a. genom regelbundna företagsbesök, dialogträffar, tydliga serviceåtaganden och ett professionellt bemötande från kommunens sida, särskilt mot de små och medelstora företagen.

Utvecklingsarbetet inom ramen för Världsklass Örnsköldsvik fortsätter där kommunen tillsammans med näringsliv, civilsamhället och andra aktörer skapar tillväxt och en mer attraktiv kommun. Samarbetet inom Umeåregionen för att utveckla en gemensam och stark arbetsmarknadsregion fortsätter och utvärderas. Samarbetet för att ytterligare utveckla en hållbar besöksnäring i Höga Kusten, både vid kusten och i inlandet, fortsätter med övriga kommuner i Höga Kusten Destination.

En viktig framgångsfaktor för utvecklingen av näringslivet och hela kommunen är att kompetensförsörjningen förbättras. Ett prioriterat område är att genom aktiv och kreativ samverkan med företagen, utbildningsväsendet och Arbetsförmedlingen ge alla nyinflyttade bättre möjligheter att arbeta i Örnsköldsvik. Informationen och stödet till de som funderar på att flytta till Örnsköldsvik eller är nyinflyttade ska utvecklas.

Samarbetet mellan skolan och näringslivet fortsätter att utvecklas.

Gymnasielärlingsanställningar hos Teknikföretagen, Vård- och Omsorgscollege, Ung Utveckling/Destination Jobb och samverkan inom Komtek är exempel på detta.

Utifrån den arbetsmodell som implementerats för det kommunala aktivitetsansvaret för ungdomar upp till 20 år, fortsätter vi att fokusera på samordnade insatser inom ramen för Ung Utveckling.

Kommunen fortsätter satsningen på särskilda ungdomsjobb och för att öka antalet extratjänster inom alla förvaltningar. I samverkan med sociala företag och föreningar ses andra möjligheter över att erbjuda praktik eller anställning till arbetslösa ungdomar, långtidsarbetslösa och personer som har nedsatt arbetsförmåga pga funktionsnedsättning.

Sommarjobbsgarantin utökas till att utöver de som gått första årskursen på gymnasiet gälla även de som slutat åk 9.

En attraktiv och feministisk arbetsgivare

Örnsköldsviks kommun ska vara en jämställd och icke-diskriminerande arbetsgivare som samverkar nära med personalen och deras fackliga organisationer. Personal- och lönepolitiken ses över för att säkerställa att kommunen har sådana arbetsvillkor och arbetsmiljö att den är en attraktiv arbetsgivare.

Tillsvidareanställning och heltid utan delade turer ska vara norm, deltid och alternativ schemaläggning en möjlighet för kommunens anställda. Det projekt som genomförts för att implementera detta fullföljs nu planmässigt i berörda förvaltningar, som fastställer och följer upp tydliga mål. Alla nyinrättade tjänster ska i princip vara på heltid. Vid varje rekrytering av personal ska antalet och andelen heltidstjänster öka; redan anställd personal erbjuds i samband med detta på ett systematiskt sätt heltid. För att möjliggöra detta kan vid behov grundbemanningen inom boenden och hemtjänst utökas. Koncerntänkande med ökad samverkan över förvaltningsgränserna är också viktig för att möjliggöra detta, framför allt i inlandet. Ett exempel där sådan samverkan är nödvändig på mindre orter är för att kunna bemanna deltidsbrandmän inom Räddningstjänsten.

För att minska och motverka behovet av inhyrda konsulter genomförs ett försök med förkortad arbetstid (6-timmars arbetsdag), inom Valfärdsförvaltningen.

Arbetet med att främja mångfald och likabehandling går vidare. Personal och förtroendevalda inom kommunen genomgår planmässigt den framtagna webbutbildningen för grundläggande kunskaper och lärande för att främja mångfald och likabehandling.

I våra olika verksamheter finns ett stort behov av vikarier för att lösa tillfälliga personalbehov, vilket är en utmaning i vår strävan att hålla hög kontinuitet och kvalitet i verksamheterna. Samtidigt har kommunen under de kommande åren ett stort rekryteringsbehov. Kommunen ska därför genom personalpooler eller liknande öka andelen fasta anställningar inom enheter där behovet av återkommande vikarier är stort. Vikarier inom omsorgen för äldre- och funktionsnedsatta som arbetat mer än ett år ska erbjudas fast heltidsanställning.

Kommunen ska i samverkan med de fackliga organisationerna, andra kommuner och utbildningsväsendet aktivt skapa möjligheter för vikarier inom bristyrken att kombinera utbildning på deltid med fast anställning. En försöksverksamhet med sådana studietjänster genomförs inom Bildningsförvaltningen. Det är också viktigt att påverka universitet att förlägga utbildningar eller samlingar inom distansutbildningar till kommunen.

Kommunens chefer är nyckelpersoner för att medarbetarna ska ha goda arbetsvillkor och en bra arbetsmiljö. Cheferna ska ges goda förutsättningar genom ledarskapsutveckling, tillräckligt mandat för att kunna ta ansvar för sitt uppdrag, tillgång till sin egen chef och stödresurser samt möjlighet att vara närvarande för sina medarbetare.

Bildningsnämnden

Nämndens prioriterade områden är mindre barngrupper i förskolan och kompetensförsörjningen med behöriga lärare och förskollärare.

Målet är att Örnsköldsvik ska vara bland de bästa skolkommunerna i Sverige 2020. För att klara detta så krävs, förutom att eleverna når sina utbildningsmål, att skolan upplevs attraktiv för alla som har kontakt med skolan, både som barn/elev, vårdnadshavare och personal.

Att utvecklas utifrån sin egen förmåga och förutsättningar är en rättighet för var och en, likaså att ha inflytande över sin vardag. Goda kunskaper är och kommer alltid att förbli en mycket viktig del av livet. Detta kräver en likvärdig utbildning anpassad utifrån varje barns och ungdoms förutsättning! Nolltolerans mot mobbing och annan kränkande behandling ska vara en självklarhet i förskolan och skolan.

Bildningsförvaltningen ska prioritera samverkan med Velfärdsförvaltningen för att alla barn och unga med behov av särskilt stöd ges stöd i så tidigt skede som möjligt. Kvaliteten i förskolan och fritidshemmen ska bli ännu bättre med utbildad personal som stimulerar lek, trygghet och lärande. Lokalerna ska vara bra och ändamålsenliga utifrån barngruppens storlek och sammansättning.

Under det senaste året har antalet elever i våra skolor ökat kraftigt. Många barn har fått nya kompisar och personalen har blivit fler. Skolan har klarat utmaningen detta inneburit på ett bra sätt men insatser behövs nu för att utbilda och rekrytera fler legitimerade lärare och för att lösa behovet av bra skollokaler.

Personaltätheten ska öka, främst i de yngre åldrarna. Därigenom kan barngrupperna minskas, framförallt inom förskolan, fritids och de första årskurserna i grundskolan. Målet är att det ska vara högst 12 barn i en småbarnsgrupp 1-3 år och högst 15 barn i en grupp 3-5 år.

Tillgång till vikarier på varje förskola och skola skall säkras.

För att möjliggöra detta måste personalpolitiken inklusive lönesättningen vara konkurrenskraftig så att våra skolor är attraktiva att arbeta inom. Inom enheter där behovet av återkommande vikarier är stort ska andelen fasta anställningar om möjligt öka.

Bildningsförvaltningen ska tillsammans med Kommunledningsförvaltningen intensifiera arbetet med universitet och högskolor för att få dessa att förlägga grund- och påbyggnadsutbildningar och/eller arbetsplatsförlagda utbildningsavsnitt till förskollärare, fritidspedagoger och lärare i kommunen. Utbildningarna bör vara flexibla så att tidigare kunskaper från andra näraliggande yrkesområden eller andra länder kan tas tillvara. En försöksverksamhet startas snarast med studietjänster där ej behöriga vikarier inom ramen för sin anställning kan kombinera arbete och studier. Utvecklingsmedel avsätts för att utveckla detta arbete med kompetensförsörjningen

Arbetet med förskolans lokalbehov fortsätter med planering av att bygga nya förskolelokaler samt med anpassning av förskolans lokaler utifrån funktionsprogrammet. En öppen förskola ingår i den Familjecentral som öppnats i samarbete med Region Västernorrland.

Tillgången på lämpliga lokaler för grundskolan ökar de närmaste åren genom att ombyggnationen av Bredbynskolan blir färdig och öppnandet av Höglidensskolan. Nya lokaler

för en samlad grundsärskola påbörjas vid Ängetskolan. Planeringsarbetet för nya lokaler till gymnasieskolan fortsätter och fullföljs. Möjligheten att kombinera dessa med en kulturscen och Kulturskolans behov ska prövas. Lokal- och renoveringsbehoven för att skolorna i byarna ska få en acceptabel standard inventeras och åtgärdas.

De elever som kommit från andra länder ska få det stöd de behöver för att lära sig svenska, utveckla sitt modersmål och komma in på ett bra sätt i den svenska skolan.

Viktigt är även att förbättra integrationen i våra skolor och förskolor och aktivt motverka segregation. Skolor där elever med olika bakgrund möts möjliggör detta.

Eleverna inom skolor ska mötas av skickliga och engagerade lärare och annan personal som ges bra förutsättningar att möta varje barns behov. Lärarna ska ha goda förutsättningar att bedriva undervisning och få mer tid att planera och utveckla sitt arbete. Behovet av stöd och hjälp varierar under skolgången och kan ha en rad olika orsaker. Alla elever ska ha möjlighet till extra stöd när de behöver det. Ett funktionsprogram för grundskolan tas fram.

Vi vill fortsätta att lyfta fram de estetiska och praktiska kunskapsformerna i förskolan och skolan, eftersom detta också är viktiga delar i lärandet. Kulturskolan och Komtek är viktiga för detta.

Kommunens skolor skall erbjuda alla barn, elever och personal bra möjligheter att använda digitala hjälpmedel, såväl i lärandet och i det pedagogiska arbetet som i det administrativa arbetet. Elever ska ha den digitala kompetensen, som motsvarar de krav som samhället ställer, när de lämnar skolan. Rektorerna ska ha goda möjligheter att vara pedagogisk ledare.

Gymnasieskolan ska ha ett nära samarbete med arbetsliv och näringsliv samt universitet och högskolor. Alla elever ska ges möjlighet att få grundläggande behörighet till högre studier. Visionsarbetet om gymnasieskolan med utredningen av samlokalisering breddas och intensifieras.

Vuxenutbildningen, med Svenska för invandrare (SFI) som en stor och viktig del, blir allt viktigare för att alla människor ska få chansen att bygga på sin kompetens och göra sig anställningsbar. Kommunen ska aktivt arbeta för att utveckla vuxenutbildningen i samverkan med gymnasieskolan, högskola, företag och myndigheter. Tillsammans med Valfärdsförvaltningen och andra samverkanspartners arbetar vuxenutbildningen för att alla kommuninvånare, oavsett modersmål, ska ges goda möjligheter att utveckla och använda sin kompetens och potential.

Omsorgsnämnden

Nämndens prioriterade område är personalförsörjningen genom fler heltidstjänster

Antalet äldre och personer med vård- och omsorgsbehov ökar. De vårdbehövande ska ha makt och inflytande över sina egna liv och få den vård och omsorg de behöver. Gemenskap med andra och ett bra och tillgängligt boende hela livet är viktigt. Därför är en ständig utveckling av våra verksamheter för att öka kvaliteten nödvändig. Kraven på flexibilitet ökar.

Personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i samhällslivet på sina villkor för att främja hälsa och välbefinnande.

Fler äldre bor hemma i sitt ordinära boende längre än tidigare, fler äldre har också större behov av insatser och av sjukhusvistelse. Utredningshemtjänsten möjliggör en smidig hemgång från sjukhus till det egna hemmet med fokus på att utforma insatserna för individen noga utifrån den enskildes behov. Arbetet med att ytterligare utveckla samverkan med sjukhus och primärvård och ett rehabiliterande arbetssätt ska fortsätta.

Såväl antalet personer som antalet timmar per person har ökat inom ordinärt boende. Behovet av platser inom vård- och omsorgsboenden ökar på samma sätt när andelen äldre än 85 år ökar. För att varje omsorgsbehövande ska få rätt insatser utifrån sina behov inom ramen för kommunens resurser är det viktigt att ett utvecklingsarbete bedrivs inom såväl hemtjänsten som vård- och omsorgsboendena där personal, de omsorgsbehövande och anhöriga är delaktiga.

Som ett viktigt komplement till detta utvecklingsarbete ska bostäder som är lämpade för äldres behov av olika slag kartläggas i samverkan med Konsult- och serviceförvaltningen och Övikshem. Erbjudande i god tid om trygghetsboende eller annan bostad som är anpassad för den äldres behov kan för vissa äldre fördröja behovet av särskilt boende och höja livskvaliteten.

Folkhälsoarbete med motion, goda levnadsvanor och träffpunkter som erbjuder social samvaro ger också ökad livskvalitet och minskar omsorgsbehoven. Detta utvecklas i samarbete med intresseorganisationer och övriga civilsamhället.

Det är viktigt att vi säkrar tillgången på personal inom hemtjänsten och boenden genom att kommunen erbjuder heltider, och har tillgång till ersättare vid frånvaro. Detta ökar kontinuiteten, kvaliteten och stödet till anhöriga samt ger ökat inflytande och valfrihet mellan olika tjänster inom den kommunala hemtjänsten. En framgångsfaktor är att de operativa cheferna har goda förutsättningar att i samverkan med sina medarbetare ta ansvar för verksamheten.

Den långsiktiga personalförsörjningen till vård och omsorg är en viktig utmaning. Ett viktigt uppdrag utifrån detta är en utveckling av samverkan med vårdutbildningarna (gymnasieskolan, vuxenutbildningar, högskolan) där de studerande aktivt erbjuds arbetsplatsförlagd utbildning samt praktik- och arbetsmöjligheter. Attraktiva och konkurrenskraftiga arbetsvillkor krävs för att kunna attrahera och behålla kompetent personal.

I samverkan med annan berörd verksamhet och utifrån lokalresursplanen vill vi arbeta fram en långsiktig och hållbar lösning för barn med behov av omfattande särskilt stöd.

Den dagliga verksamheten behöver fler platser/alternativ av sysselsättning. Nya kreativa möjligheter i samverkan med den sociala ekonomin och i samverkan med övriga förvaltningar prioriteras.

Under 2019 fortgår byggandet av 10 vård- o omsorgsplatser i Sidensjö, med inflyttning 2020. Ett nytt vård- och omsorgsboende med 90 boende planeras och börjar byggas under mandatperioden.

Arbetet fortsätter med att säkra tillgången till fler boendeplatser inom LSS och till servicebostäder s.k. trapphusboende.

Ett viktigt utvecklingsområde inom alla verksamheter är tillgången till bredband och ändamålsenliga tekniska lösningar. Det gäller både utveckling av e-tjänster som gör vardagen enklare för våra brukare, men också möjlig teknisk utveckling i våra verksamheter som kommer våra medarbetare till gagn. I en tid när det allt oftare råder brist på personal kommer de tekniska lösningarna att spela en avgörande roll för utvecklingen.

Humanistiska nämnden

Nämndens prioriterade områden är tidiga insatser för barn och unga.

Goda skolresultat är en avgörande och stark skyddsfaktor för barn och unga därför ska skolresultaten sättas i fokus för den sociala barnvårdens alla delar. Tidiga insatser för att förhindra att små utmaningar blir stora problem är avgörande. För att barn och unga ska få stöd i ett tidigt skede är samverkan med Bildningsförvaltningen och med externa aktörer, som Regionen, av stor betydelse. Det arbetssätt som används inom Plattform U, för ungdomar som varken studerar eller arbetar, bör tillvaratas och utvecklas.

Vi lägger extra fokus på barn och unga, som är placerade i familjehem och i HVB-hem. Möjligheten att i större utsträckning använda stödboenden och HVB-hem i kommunens regi undersöks.

Tillsammans med Bildningsförvaltningen formerar Valfärdsförvaltningen en föräldrastödskedja som stärker föräldrar i sin roll och i sitt ansvar att ge barnen en bra start i livet och som främjar en god utveckling. Utbudet som erbjuds utgår från ett barnrättsperspektiv och ett jämställt föräldraskap och har en viktig basresurs i Familjecentralen.

Nämnden ska följa hur behoven av insatser inom försörjningsstöd, boendestöd, missbruksvård och -rehabilitering, psykosocialt stöd, kvinnojour och andra områden ser ut inom olika geografiska områden och befolkningsgrupper och utifrån detta ta initiativ till övergripande insatser för att förhindra utanförskap, ohälsa och ökande klyftor. En utgångspunkt är att större effekt nås genom tidiga insatser i samverkan. Därför är den Lokala Samverkansgruppen (LSG) och Samordningsförbundet viktiga samverkansorgan som ska vara delaktiga i detta arbete. Kommunen ska ta tillvara erfarenheterna i andra kommuner av **Sociala Investeringsfonder** för att skapa långsiktiga förutsättningar i detta arbete.

För att minska och motverka behovet av inhyrda konsulter/socialsekreterare genomförs ett försök med förkortad arbetstid (6-timmars arbetsdag), inom Valfärdsförvaltningen

Det är viktigt att alla får möjlighet att genom arbete få bidra till samhället och klara sin egen försörjning. Valfärdsförvaltningen är en betydelsefull aktör för att, bland annat i samverkan med Arbetsförmedlingen, näringslivet och andra aktörer, minska arbetslösheten och därigenom utanförskapet. Unga och personer med funktionsnedsättning prioriteras särskilt.

Det finns även fortsättningsvis ett behov av att på ett bra sätt möta nyanlända kommuninvånare och ha ett bra integrationsarbete. Vi ska fortsätta att ha en utökad samhällsorientering. Alla möjligheter till praktik och arbete parallellt med språkträning och utbildning under etableringstiden skall tas tillvara. Samverkan mellan Avdelningen för Arbetsmarknad och Integration och Bildningsförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen inom kommunen samt med Arbetsförmedlingen, arbetsgivare, föreningslivet och andra aktörer ska utvecklas utifrån detta mål och så att utanförskap och segregation motverkas. En prioriterad målgrupp är nyanlända kvinnor.

Såväl antalet personer som antalet hemtjänsttimmar per person har ökat inom ordinärt boende. Behovet av platser inom vård- och omsorgsboenden ökar på samma sätt när andelen äldre än 85 år ökar. För att varje omsorgsbehövande ska få rätt insatser utifrån sina behov inom ramen för kommunens resurser är det viktigt att ett utvecklingsarbete bedrivs

inom såväl hemtjänsten som vård- och omsorgsboendena där personal, de omsorgsbehövande och anhöriga är delaktiga. Biståndsbedömarna har en viktig roll i detta arbete.

Genom de förändringar som staten genom Försäkringskassan genomfört i bedömningen av rätt till LSS ökar behovet av insatser från kommunen. Utgångspunkten för kommunens arbete är den enskildes behov för att kunna leva ett självständigt liv.

Arbetet för att motverka alla former av våldsbejakande extremism bedrivs utifrån kommunens handlingsplan i samverkan med övriga berörda förvaltningar, myndigheter och civilsamhället.

Kultur- och fritidsnämnden

Nämndens prioriterade områden är jämlik tillgänglighet till kultur, idrott och friluftsliv.

Föreningslivet och kulturen är i mångt och mycket själva kttet i vårt samhälle. Det ideella föreningslivet utgör en viktig grund för vårt demokratiska samhälle, där människor med olika bakgrund och erfarenheter möts för att utbyta tankar och idéer. Idrott och friluftsliv, liksom kulturupplevelser, främjar välbefinnande och god hälsa. Ett aktivt frilufts-, idrotts- och kulturliv som är synligt nationellt och internationellt är viktigt för utvecklingen av Örnsköldsvik.

Det är viktigt att kommunen fortsätter att stödja och stärka civilsamhället ekonomiskt och verksamhetsmässigt. Översynen av föreningsbidragen fullföljs så att bredd- och ungdomsverksamhet prioriteras. Allas lika möjligheter att delta i verksamheten, jämställdhet, integration och tillgänglighet är vägledande. Alla, oavsett kön och könsidentitet, ska ha lika goda förutsättningar att delta i idrott och kultur.

Genom MKC Mångkulturellt Centrum och andra träffpunkter mellan nyanlända och tidigare anlända i vår kommun skapas möjligheter till nya kontakter och att lära om varandras kulturer och hur det svenska samhället fungerar. Det är viktigt att träffpunkterna och föreningar har ett inkluderande arbetssätt där även nyanlända kvinnor finner meningsfulla umgängesplatser och arenor som stärker och förenklar vägen in i samhället.

Vår strävan att öka tillgängligheten för alla, även personer med olika funktionsvariationer, till badplatser, fiskeställen, raststugor och andra besöksmål i våra natur- frilufts- och fiskevårdsområden fortsätter i samarbete med andra aktörer. Detta sker utifrån tre identifierade utvecklingsområden: Friluftsliv för alla, Dialog och samverkan samt Hållbarhet och utveckling. Den digitala informationen utvecklas.

För att uppmuntra barn och ungdomar till ökat deltagande i idrott och friluftsliv fullföljs arbetet med att utveckla en Fritidsbank där man kan låna idrottsutrustning med mera. Detta arbetssätt bidrar även till en mer hållbar miljö

Kulturskolan, alla samlingslokaler, kulturföreningarna, studieförbunden och våra bibliotek är en viktig grund för att kunna bygga ett rikt och aktivt kulturliv. Särskilt viktigt är det att ge förutsättningar för barn- och ungas delaktighet i kultur- och föreningslivet.

Fritidsgårdarna är mycket viktiga. Samverkan med föreningslivet utvecklas för att verksamheterna ska finnas på rätt ställen och möta dagens och framtidens behov. Samverkan med Valfärdsförvaltningen utvecklas för att bedöma och möta behoven i olika orter och stadsdelar.

Offentlig konst är en viktig tillgång för vårt samhälle – både idag och imorgon. Vi fortsätter satsa på offentlig utsmyckning.

Den fördjupade kulturhusutredningen tas tillvara i det fortsatta arbetet med att utveckla tillgängligheten till och möjligheten att utöva kultur i olika former. Barn och ungas möjligheter att vara delaktiga är särskilt viktigt men även den professionella kulturens behov ska beaktas. Möjligheten att kombinera den nya gymnasieskolan med en kulturscen och

Kulturskolans behov ska prövas. För många personer med funktionsvariationer är utövande och deltagande i olika kulturaktiviteter särskilt viktiga, vilket ska beaktas. Arbetet ska ske i dialog med kulturföreningarna och kulturutövarna. Samverkan är viktig med skolorna, Folkhögskolan, idrottshallar, kyrkor, nykterhetsrörelsen, Folkets Hus och andra föreningar där kulturlokaler finns.

Våra bibliotek och museet är viktiga basresurser för kulturlivet och hela samhället. Det kreativa kulturhuset H1 Sliperiet utvecklas också i denna riktning.

Kulturarvsföreningarnas engagemang för Örnsköldsviks rika industri- och folkrorelsehistoria är en bra grund för en dialog om hur denna kan tas tillvara och göras tillgänglig. High Coast Art Valley och Herrgårdsparken utvecklas vidare i samverkan med intressenter i området. På Genesmon fortsätter arbetet för att skapa ett levande och tillgängligt kultur- och friluftsområde i samverkan mellan kommunen och föreningslivet. Hänsyn ska tas till de natur-, kultur och friluftsvärden som finns och ambitionen är att binda ihop området.

Bygget av en simhall i centrala Örnsköldsvik som svarar upp mot framtidens behov påbörjas. De renoverade simhallarna på våra serviceorter ska nyttjas effektivt och göras tillgängliga för föreningslivet och invånarna i dessa områden.

Insatserna för att stärka och profilera Skyttisområdet med dess anläggningar som en samlad och viktig del av kommunens idrotts- och friluftsområde fortsätter. Skötsel och underhåll av befintliga raststugor och liknande anläggningar i alla delar av kommunen säkras.

Inom och Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområden finns goda möjligheter att erbjuda sysselsättning inom daglig verksamhet och arbete till långtidsarbetslösa och personer med funktionsnedsättningar. Nämnden ska därför utveckla samarbetet med Valfärdsförvaltningen och Arbetsförmedlingen.

Samhällsbyggnadsnämnden

Nämndens prioriterade område är klimatåtgärder.

Arbetet för att på ett medvetet sätt planera och bygga ett samhälle anpassat till framtidens klimatförändringar står i fokus. Örnsköldsviks kommun ska gå i spetsen för att minska klimatbelastningen. I alla politiska beslut måste hänsyn tas till klimat och hållbarhet.

Under mandatperioden prioriteras insatser för att minska utsläpp från bilismen genom att öka gång- och cykeltrafiken och utveckla och öka den klimatsmarta kollektivtrafiken. Turtäthet, linjesträckning och avgifter/avgiftsfritt för olika grupper inom busstrafiken ses över. All linjelagd kollektivtrafik är nu fossilfri. Nästa steg är att den särskilda kollektivtrafiken blir fossilfri.

Nya kollektiva reseformer prövas på landsbygden, t ex gemensamma byabussar eller bilpooler. Fler pendlingsparkeringar byggs.

Örnsköldsvik ska utvecklas som cykelkommun. Utifrån cykelplanen för centralorten fortsätter insatserna för att nå målen att öka andelen resor med gång och cykel, öka säkerhet och trygghet för cyklister och en sammanhängande cykelinfrastruktur av god kvalitet. Fler gång- och cykelvägar planeras och anläggs genom nybyggnation eller genom att befintliga bilvägar ändras till cykelväg. GC-vägen Ås-Själeuvad tas i bruk 2019. Underhåll och snöröjning av gång- och cykelvägar prioriteras.

Kommunen ska inom Kollektivtrafikmyndigheten arbeta för en transparent, tydlig och kostnadseffektiv modell, som möjliggör för kommunen att utifrån behoven öka de kollektiva resorna och därmed minska klimatbelastningen. Ett alternativ är att bedriva busstrafik i egen regi.

Utbyggnaden av infrastruktur för elfordon med snabbbladdningsstationer påskyndas.

De fysiska miljöerna vi rör oss i till vardags har såväl en funktionell betydelse som att de påverkar hur Örnsköldsvik uppfattas ur ett estetiskt perspektiv. Det gäller gator, vägar, fastigheter, bostäder, grönområden osv. Säkra trafikmiljöer kring skolorna prioriteras så att fler går och cyklar. Generationsmötesplatser byggs i trygga och kreativa miljöer så att barn och boende från olika typer av bostadsområden möts.

Genom detaljplaner och på annat sätt ska kommunen bidra till ett mer jämlikt boende med blandad bebyggelse med hyresrätter, villor och bostadsrätter i alla stadsdelar och byar. Hyresrätter där även personer med låga inkomster har möjlighet att bo ska alltid planeras in. Alla invånare ska ha tillgång till våra fina strandnära miljöer, även i staden.

Kommunen ska ge snabbt och professionellt stöd till såväl företag som privatpersoner som vill investera i Örnsköldsvik. Information till och dialogen med framför allt de mindre företagen ska förbättras.

En väl fungerade räddningstjänst är grundläggande för medborgarnas trygghet och säkerhet runt om i kommunen. För att säkerställa bemanningen vid våra deltidsbrandstationer prövas nya lösningar i samverkan mellan olika förvaltningar och näringslivet.

DRIFTBUDGET 2019-2021

Budgetförslag 2019-2021 Partiförslag (V)

Mkr	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Årets resultat Ek. läge 2019-2021, 23 okt 2018	+66	+32	-20
Förändrade skattemedel (+ = besp, - = tillskott)			
KS	8,2	16,5	15,5
Effektivisering administration, samordning koncernen (5-10-10%)	9,2	18,5	18,5
Interna transporter/klimatkompensation	-1,0	-2,0	-3,0
Samhällsbyggnadsnämnd	-8,3	-4,5	-4,5
Trafikkostnader - reglering av underskott	-10,0	-10,0	-10,0
Effektivisering administration, samordning koncernen (1-2-2%)	3,7	7,5	7,5
Utvecklingsmedel kollektivtrafik	-2,0	-2,0	-2,0
Kultur- och fritidsnämnd	2,1	9,6	8,6
Effektivisering administration, samordning koncernen (1-2-2%)	1,6	3,1	3,1
Föreningsbidragen	-0,5	-0,5	-0,5
Drift kulturscen/fritidsgårdar/idrottsytor			-1,0
Översyn Modo Hockey	1,0	7,0	7,0
Bildningsnämnd	-5,4	-8,7	-18,7
Tillskott volymökning utifrån demografiprognos	-10,0	-20,0	-30,0
Effektivisering administration, samordning koncernen (0,5-1-1%)	6,6	13,3	13,3
Utvecklingsmedel kompetensförsörjning, studietjänster	-2,0	-2,0	-2,0
Omsorgsnämnd	-0,2	-5,4	-12,4
Tillskott volymökning utifrån demografiprognos	-5,0	-15,0	-25,0
Effektivisering administration, samordning koncernen (0,5-1-1%)	5,8	11,6	11,6
Utökad grundbemanning pga heltider	-1,0	-2,0	-4,0
Utvecklingsarbete inom hemtjänst och boenden			5,0
Humanistisk nämnd	1,8	4,5	4,5
Effektivisering administration, samordning koncernen (1-2-2%)	2,8	5,5	5,5
Utvecklingsmedel kompetensförsörjning/arbetstidsförkortning	-1,0	-1,0	-1,0
Övriga förändringar	1,5	9,5	30,0
Utdelning Rodret (I förutsättn +10 Mkr 2019, +15 Mkr 2020-2021)	5,0	5,0	15,0
Strukturförändring (I förutsättn +10 Mkr 2019, +15 Mkr 2020-2021)	-5,0	2,0	10,0
Klimatsmart resande verksamheterna	1,5	2,5	5,0
Uppräkn kostnader t löpande prisnivå 2020/2021		0,4	0,5
Årets resultat	+66	+53	+3
<i>Årets resultat i % av skatteintäkter/statsbidrag</i>	<i>1,8%</i>	<i>1,5%</i>	<i>0,1%</i>

SKATTEMEDEL PER NÄMND 2019-2021

Budgetförslag 2019-2021

	Omräkn 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
2019 års prisnivå, Mkr				
Preliminära skattemedel 2019, sept 2018		3 476,0	3 476,0	3 476,0
KS	184,4	176,7	168,5	170,6
Preliminära skattemedel 2019, sept 2018		184,9	184,9	184,9
Tidigare beslutade tillskott		-	1,1	2,2
Tidigare beslutade minskningar/besparingar		-	-1,0	-1,0
Förändrade skattemedel enligt spec. ovan		-8,2	-16,5	-15,5
Samhällsbyggnadsnämnd	370,5	381,4	377,7	377,7
Preliminära skattemedel 2019, sept 2018		373,1	373,1	373,1
Tidigare beslutade tillskott		-	0,0	0,0
Tidigare beslutade minskningar/besparingar		-	0,0	0,0
Förändrade skattemedel enligt spec. ovan		8,3	4,5	4,5
Kultur- och fritidsnämnd	156,2	154,0	146,4	147,4
Preliminära skattemedel 2019, sept 2018		156,0	156,0	156,0
Tidigare beslutade tillskott		-	0,0	0,0
Tidigare beslutade minskningar/besparingar		-	0,0	0,0
Förändrade skattemedel enligt spec. ovan		-2,1	-9,6	-8,6
Bildningsnämnd	1 332,1	1 332,8	1 346,7	1 359,0
Preliminära skattemedel 2019, sept 2018		1 327,4	1 327,4	1 327,4
Tidigare beslutade tillskott		-	10,5	12,8
Tidigare beslutade minskningar/besparingar		-	0,0	0,0
Förändrade skattemedel enligt spec. ovan		5,4	8,7	18,7
Omsorgsnämnd	1 157,7	1 158,9	1 159,1	1 166,1
Preliminära skattemedel 2019, sept 2018		1 158,7	1 158,7	1 158,7
Tidigare beslutade tillskott		-	0,0	0,0
Tidigare beslutade minskningar/besparingar		-	-5,0	-5,0
Förändrade skattemedel enligt spec. ovan		0,2	5,4	12,4
Humanistisk nämnd	277,2	274,1	271,3	271,3
Preliminära skattemedel 2019, sept 2018		275,8	275,8	275,8
Tidigare beslutade tillskott		-	0,0	0,0
Tidigare beslutade minskningar/besparingar		-	0,0	0,0
Förändrade skattemedel enligt spec. ovan		-1,8	-4,5	-4,5
Övergripande				
Skattemedel Budget 2019	3 478,0	3 477,7	3 469,6	3 492,0
Förändring, Mkr		-0,3	-8,1	22,4

INVESTERINGAR TOTALT

Budgetförslag 2019-2023

Partiförslag (V)

Investeringsprojekt (löpande prisnivå, Mkr)	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023	Totalt projekt
Skattefinansierade investeringar	298,8	283,1	288,1	279,6	155,6	
KS/Konsult- och serviceförvaltning	239,3	224,1	242,8	224,8	111,3	
Vård- och omsorgsboende Sidensjö	14,5	12,0			-	27,0
LSS korttids-/barnboende m. två träningsslågenheter	11,0	7,5	-	-	-	20,0
LSS 6 platser gruppbostad	10,0	9,0				20,0
Utökning vård- och omsorgsboende 90 platser		17,0	70,0	80,0	10,0	177,0
Bredbynskolan	17,1	5,6				72,8
Höglidenskolan	10,1					28,0
Tillbyggnad Ängetskolan	4,0	23,0	10,0	2,5		41,5
Ängsmarkens förskola (beslutad budget 41,6 Mkr)	6,5	-				45,7
Förskola Högland	34,2	8,0				48,8
Inventering av lokal- och renoveringsbehov i skolorna i byarna	1,0	1,0				
Förskola Gene	2,0	40,0	6,8			48,8
Förskola Centrala stan		2,0	40,0	6,8		48,8
Förskola Alne			2,0	40,0	6,8	48,8
Gymnasieskola <u>med kulturscen</u>		2,0	37,5	37,5	37,5	
Skyttis ishall omklädningsrum	3,0					
Kempevallen, uterink			3,5			
Genesmon garage		2,0				
Ny simhall	51,0	20,0				72,0
Renovering bef bassäng + bef barnbassäng		5,0	5,0			10,0
~~Ishall~~ -> Idrottsytor i bostadsområden			2,0	2,0	1,0	
Föremålsmagasin Museet			10,0			10,0
IT-investeringar MINSKAD RAM	20,0	20,0	12,0	12,0	12,0	
Komponentutbyten MINSKAD RAM	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	
Energireduceringsprojekt/ <u>solceller</u> ÖKAD RAM	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	
Miljöfordon/laddningsstationer NY POST	5,0	5,0	2,0	2,0	2,0	
Övriga investeringar MINSKAD RAM	15,0	10,0	7,0	7,0	7,0	

Samhällsbyggnadsnämnd	42,5	48,3	36,5	47,0	36,0	
Gator/vägar/GC/parker	14,5	21,3	14,5	19,0	19,0	<u>18,0</u>
GC Ås	<u>9,0</u>					
Broar/kajer/utemiljö MINSKAD RAM	8,0	6,0	5,0	18,0	7,0	
Övriga investeringar MINSKAD RAM	9,0	9,0	7,0	7,0	7,0	
Pendlingsparkeringar NY POST	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Byabussar/bilpool NY POST		10,0	8,0	1,0	1,0	
Kultur- och fritidsnämnd	11,75	7,75	4,75	4,75	1,25	
Övriga investeringar MINSKAD RAM	11,00	7,00	4,00	4,00	0,50	
Offentlig utsmyckning	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	
Bildningsnämnd	3,25	1,00	2,00	1,00	1,00	
Inventarier						
Bredbynskolans, inventarier	<u>0,750</u>					
Höglidenskolans, inventarier	<u>2,0</u>					
Tillbyggnad Ängetskolan, inventarier			1,0			
Ängsmarkens förskola, inventarier	<u>0,5</u>					
Förskola Högländ, inventarier	-	1,0	-			
Förskola Gene, inventarier			1,0			
Förskola Centrala stan, inventarier				1,0		
Förskola Alne, inventarier					1,0	
Omsorgsnämnden	2,0	2,0	2,0	2,0	6,0	
Inventarier	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Utökn vård- och omsorgsboende					4,0	
Affärsmässiga investeringar	29,5	71,0	76,0	21,0	21,0	
KS/Kommunledningsförvaltning	25,0	20,0	20,0	20,0	20,0	
Mark och planering (finansförvaltning)	25,0	20,0	20,0	20,0	20,0	
KS/Konsult- och serviceförvaltning	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0	
Parkeringsgarage centrum		50,0	50,0			100,0
Kultur- och fritidsnämnd	4,5	1,0	6,0	1,0	1,0	
Paradiset Utveckling kommersiell verksamhet	1,9		5,0			
Paradiset Reinvestering i anläggning	2,6	1,0	1,0	1,0	1,0	
Totalt investeringar	29,5	71,0	76,0	21,0	22,0	
Skatte- och lånefinansierade investeringar mandatperioden				0,0	Mandatperioden	
Varav lånefinansierade skol- och miljöinvesteringar	8,4	63,0	71,0	1153,6	310,3	
Varav skattefinansierat	-8,4	-63,0	-71,0	1153,6	839,3	

Understruken text: beslutade investeringar Röd text: ej finansierade investeringar
Blå text: affärsmässiga investeringar